

„BALLAG MÁR A VÉN DIÁK. . .” MŰSORÖTLETEK, AJÁNLÓ

Nem tagadhatjuk le, hogy minden fáradozás és az év végi stressz ellenére a legkedveltebb iskolai ünnepünk a ballagás és az évvzáró. Jelen válogatásban a kevésbé ismert verseket kerestük, s örömteli meglepetés volt, hogy a világhálón két igazi gyöngyszemre leltünk, melyek szerzője (ottani jelzés szerint) ismeretlen.

ROZMÁN LÁSZLÓ

A díszletezésre ezúttal nem vesztegetjük az értékes terjedelmet, hiszen egyértelmű, hogy erre az alkalomra minden iskola a helyi hagyományok jegyében a legszebbet, leginkább odaillőt valósítja meg.

A ballagási dalok repertoárja széles, bátran válogassunk. Ezúttal ajánlom a Twist Olivér Kórus Ballagási dalok című CD-jét.

A ballagas.lap.hu oldal szintén számos újdonságot, segítséget tartogat, mint ahogy haszonnal forgatható az Apáczai Kiadó Magyar ünnepek című kiadványa is.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően a hetedik és a búcsúzó nyolcadik osztályosok közös műsora komoly érzelmi többletet nyújt, különösen, hogy a versek gondolati és érzelmi íve is kapcsolódik. A zárásként közölt gondolatok akár a meghívóra tehetők, akár elmondhatók a műsorban, vagy a ballagóknak szánt üzenetként a tarisznyába tehető, netán dekorációként felírhatók.

Hetedikes tanulóval mondassuk, akár többel is, bontva:

ISMERETLEN SZERZŐ: Szonett ballagóknak

Néktek ragyog ma, tiétek az ünnep,
a szó, a könny, a mosoly s a virág.
Körétek gyűlik szinte a világ,
s mi néktek adjuk búcsúzó szívünket.

Az életet, mely jutalmaz és büntet,
s melyben az ember örökké diák,
most jelképezi zöld májusi ág,
s halljuk: reménytől szívetek hogy lüktet.

Szép lassúsággal, búsan szól az ének,
fölfölpörülne, leszáll, tétováz,
a sok kopott pad integet felétek,

tán könny is csordul, nem tudni okát.
Elsápadva a messzeségbe néztek,
s a szívetekben fölzeng, hogy: tovább!

Hetedikes tanuló mondja:

„Szeresd, hirdesd és valld meg az igazságot, a kis és nagy igazságot, a köznapok és a végzetes percek igazságait, mindig bátran és félelem nélkül. De nem árt, ha közben csendesen mosolyogsz is: magadon is, az igazságon is.”

MÁRAI SÁNDOR

Nyolcadikos tanuló mondja:

„– Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne – ismétellem el magamban. És éreztem, hogy a szívem megtelik nagy és általános meleggel, a lelkem megtelik a derűs idő nyugalmával, és a szemem megtelik a hajnal harmatával. Lassan felálltam és azt mondtam: – Igaza van: késedelem nélkül haza fogok menni, hogy otthon lehessek valahol ezen a világon! Igaza van: nem is lehetünk más célra ebben az életben, mint hogy megismerjünk mindent, amennyire lehetséges: a tarka és zezzugos világot, a megbocsátandó embereket, az egymásra morgó népeket; s amikor mindent megismertünk, amennyire lehetséges, akkor visszamenjünk oda, ahol otthon lehetünk.” TAMÁSI ÁRON

Hetedikes tanuló mondja:

ISMERETLEN SZERZŐ: Ballagásodra!

Barátom, tudod, ma úgy tűnik minden pillanat,
némán átzuhan a homokóra parányi résén,
s kezünk közt csak a múlt marad.
Nem akarom, hogy emlék legyek csupán,
nem akarok szomorú falevél lenni a múlt őszi teraszán.
Mondd, hogy legyek bátor, tavaszi rügy,
melyből gyümölcsöt érlel a Nap augusztus derekán.

Ez a perc, most itt, a holnap.
A résnyire tárt kapun szűrődik át,
eleven, hívogató lendülete.
Életed, hogy létezel, e kedves sárgolyón, fontos,
és számít, hogy merre indulsz vele.

Az élet értelme, azt hiszem, az élet maga,
mert nélküled szegényebb lenne a világ.
Amit te adsz, csak te adhatod,
nem pótolhat téged senki más.
Add hát, magad, adj szívből és igazán,
mert e Földnek szüksége van rád.

Nyolcadikos tanuló mondja.

JOBBÁGY KÁROLY: Búcsúzó

Búcsúzunk attól, aki minket
éveken át a jóra intett,
tanított – s védett, hogyha kellett;
így cseperedtünk szíve mellett.

Mennyi apró és nagy viharban
vitt minket féltve, szinte karban;
lelkünket mentve, fedve sokszor
óvott jövődő záporoktól.

Volt otthonunk és legtöbbszörnek
anyánk, apánk – ki kísért minket;
de amit ők nem tudtak adni,
azt kaptuk itt nyolc év alatt mi.

Apró gyermekként még remegve
léptünk ebbe az épületbe,
s most úgy megyünk el, hogy az élet
titokból – tiszta törvényté lett.

Bárhová nézünk, most már minden
úgy villan vissza szemünkben,
ahogy hosszú pár éves múltunk
alatt azt itten megtanultuk.

Feledheti anyját a gyermek?
– Álmában új életre kelnek,
s öreg korban is fényben állnak
gesztusai elmúlt szavának.

Épp így mi is már mindenképpen
magunkba zárva, rejtve, szépen
visszük azokat, kik szeretnek,
s emlékéit derűs reggeleknek.

S pajzsként emeljük, hogyha zordul
kínoknak kardja ráncsikordul,
mert az a pajzsunk, az a vértünk,
mit itt tanultunk, s végigéltünk.

*Egy-egy hetedik és nyolcadikos tanulóval változtatva
mondassuk, az utolsó két sort együtt mondják. Igazán ha-
tásos, ha valami szép hangszerezés zene szól – ha lehet élőben
– alatta.*

BALOGH JÓZSEF: Hazám

*A következő két verset a tanévzáró részhez szánjuk, bár
Pődör György verse illeszhető a ballagási blokkba is, de
akkor nyolcadikos tanulóval kellene mondatni.*

CSUKÁS ISTVÁN: Tanévzáró

PÖDÖR GYÖRGY: Tanévzáróra
Napjaink betelt naplóoldalak.
Jegyei fölött meditatál a név:
mert megítél, lezár minden tanév,
és évek, vagy érvek majd feloldanak.

Múló időben fényesülő adat:
felelt és megfelelt. Ez nem a rév,
bundás lustaság nem segít, a hév
lendít lécc fölé, szigorú akarát.

Az őszig üressé váló padsorok
közt a nyár fénye lassan átcsorog,
s néhány sugarat az ünneplőkre hint.

Sokukat az ismeretlen vágya szít,
kitűzött útjára csak azt taszít
a sors, ki konokul előre tekint.

Pedagógusnapra egy szinte ismeretlen és egy közismert vers.

FEKETE ISTVÁN: Tanár vagyok
Tanár lettem... – Csendet kérek!
Ki röhög ott, a hátsó padban?
Én? Tanár? Igen, a „végzés”,
A kinevezés a fiókban.

Nem értem, de most már mindegy,
Katedrám van és osztálykönyvem,
És beírok és feleltetek,
És kréta és szivacs és minden.

Szerencse, hogy tükröm nincsen,
Most nézném magam, te, te tanár?
Ijedten, vádlón, ostobán:
Tanár? Tanár! Mit röhögsz? Tanár!

Na, jöjjön ki, fiam! – mondom.
Ez elégtelen! – és beírom...
Azaz várjunk csak! Hogy is lesz...
Lehetséges az, hogy beírom?

Nem! Nem, ez nem lehetséges,
Maximum elégségest adok,
Mert igaz, hogy tanár lettem,
De én örökre diák vagyok.

VÁCI MIHÁLY: Jegyene – fényben

NÉMETH LÁSZLÓ gondolatai

„Aki nem született tanító, akármilyen nagy tudós, amit
tud, azt se tanítja meg. Aki meg az, azt is bevési a friss ifjú
elmébe, amit maga már nem jegyez meg.”

„Minél nagyobb egy nyelvben az igék, főnevek aránya a
törmelékszavakhoz viszonyítva, annál nagyobb reménye
van a ragyogásra.”

„A pedagógusi hit, mely inkább a természet, mint nézet
dolga, kettőt tételez fel: hogy az emberek (az eddiginél kü-
lönbbé) nevelhetők, s hogy (az eddiginél többre) taníthatók.”